

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Davida Hipšra a soudců JUDr. Tomáše Foltase a Mgr. Lenky Krupičkové v právní věci žalobce: **J. H.**, proti žalovanému: **Finanční úřad pro Liberecký kraj**, se sídlem 1. máje 97/25, Liberec, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci ze dne 23. 11. 2020, č. j. 59 Af 30/2020 - 30,

t a k t o :

- I.** Návrh žalobce na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti **s e z a m í t á .**
- II.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- III.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Podanou žalobou se žalobce domáhal zrušení nebo vyslovení nicotnosti rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 5. 2020, č. j. 865410/20/2601-00540-507338. Žalobce v žalobě rovněž požádal soud o osvobození od soudních poplatků a navrhl, aby mu byl ustanoven zástupce.

[2] Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci usnesením ze dne 23. 11. 2020, č. j. 59 Af 30/2020 - 30, nepřiznal žalobci osvobození od soudních poplatků a zamítl jeho návrh na ustanovení zástupce.

[3] V odůvodnění usnesení krajský soud uvedl, že u žalobce nebyly splněny podmínky pro přiznání osvobození od soudních poplatků, neboť údaje poskytnuté žalobcem nejsou úplně, když neposkytují ucelený přehled o jeho majetkové situaci. Z uvedeného důvodu nebyla u žalobce splněna ani zákonná podmínka pro ustanovení zástupce.

II.

[4] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl usnesení krajského soudu kasační stížností. Uvedl, že krajský soud na základě svých domněnek hrubě a účelově zkreslil rozhodný skutkový a právní stav posuzované věci. Stěžovatel má za to, že jeho osvobození od soudních poplatků a ustanovení mu zástupce soudem bylo a je objektivně důvodné, řádně a včas soudem prokázané a doložené rozhodnými údaji. Z uvedených důvodů navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadené usnesení krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Současně navrhl, aby kasační stížnosti byl přiznán odkladný účinek, a rovněž požádal o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti.

III.

[5] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval žádostí stěžovatele o osvobození od soudních poplatků a návrhem na ustanovení zástupce z řad advokátů. K žádosti o osvobození od soudních poplatků zdejší soud konstatuje, že podáním kasační stížnosti proti procesnímu rozhodnutí krajského soudu (s výjimkou procesního rozhodnutí, kterým se řízení o žalobě končí) nevzniká stěžovateli poplatková povinnost (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19, publ. pod č. 3271/2015 Sb. NSS). Nejvyšší správní soud proto nerozhodoval o žádosti stěžovatele o osvobození od soudních poplatků.

[6] Nejvyšší správní soud se dále zabýval návrhem stěžovatele na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti. Vycházel přitom z § 35 odst. 10 s. ř. s., podle kterého lze účastníku ustanovit zástupce, jestliže jsou u něj dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce je nezbytné třeba k ochraně jeho práv. Při úvaze, zda je v řízení o této kasační stížnosti nezbytné ustanovit k hájení zájmů stěžovatele advokáta, vycházel Nejvyšší správní soud ze skutečnosti, že stěžovatel brojí proti usnesení o neosvobození od soudních poplatků, resp. o neustanovení zástupce, a jedná se tedy o věc, která není skutkově ani právně nijak složitá. V kasační stížnosti prezentuje (byť stručně) důvody, kterými zpochybňuje úvahu, na které je rozhodnutí krajského soudu postaveno. Kasační stížnost tedy obsahuje dostatečné argumenty a ustanovení zástupce není k ochraně práv stěžovatele nezbytně nutné. V řízení o kasační stížnosti směřující proti procesnímu rozhodnutí, jímž se řízení o žalobě nekončí, nadto není zastoupení advokátem povinné (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19, publ. pod č. 3271/2015 Sb. NSS). Nejvyšší správní soud proto návrh stěžovatele na ustanovení zástupce zamítl.

[7] Nejvyšší správní soud poté posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[8] Kasační stížnost není důvodná.

[9] Stěžovatel kasační stížností brojil proti zamítnutí žádosti o osvobození od soudních poplatků a návrhu na ustanovení zástupce v řízení před krajským soudem. Vzhledem k tomu, že jednou z podmínek pro vyhovění návrhu na ustanovení zástupce pro řízení (§ 35 odst. 10 ve spojení s § 36 odst. 3 s. ř. s.) je splnění zákonných předpokladů pro osvobození od soudních poplatků, Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval právě posouzením této otázky ze strany krajského soudu.

[10] Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. platí, že „*Účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi*

pokračování

osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoliv za řízení odejme, popřípadě i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly. Přiznané osvobození se vztahuje i na řízení o kasační stížnosti“.

[11] Z citovaného ustanovení vyplývá, že účastníkovi lze přiznat osvobození od soudních poplatků, odůvodňují-li to poměry účastníka. Žadatel je povinen soudu prokázat věrohodným způsobem své majetkové a sociální poměry. Je výlučně na účastníkovi, aby svoji finanční a majetkovou situaci soudu dostatečně konkrétně popsal a předložil doklady prokazující nedostatek finančních prostředků. Pokud účastník tuto povinnost nesplní, soud výdělkové a majetkové možnosti sám z úřední povinnosti nezjišťuje (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2005, č. j. 7 Azs 343/2004 - 50, publ. pod č. 537/2005 Sb. NSS) a žádost zamítne.

[12] Krajský soud nepřiznal osvobození od soudních poplatků s odkazem na břemeno tvrzení a důkazní, které nese žadatel o osvobození od soudních poplatků. Poukázal přitom na to, že stěžovatel v prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech uvedl neúplné a nevěrohodné údaje, a proto nebylo možno posoudit jeho skutečnou materiální situaci. S posouzením věci krajským soudem se Nejvyšší správní soud ztotožňuje. Ve vyplněném prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech ze dne 30. 10. 2020 stěžovatel krajskému soudu sdělil, že nemá žádný majetek větší ceny, který by mohl být zpeněžen a být použit k úhradě soudních poplatků, neboť veškerý majetek je nezákonně obstaven a je na něj nařízena exekuce. Z těchto důvodů nemůže se svým majetkem volně disponovat, a proto jej s tímto odůvodněním do prohlášení neuvedl. Jak správně konstatoval krajský soud, povinností stěžovatele bylo do prohlášení pravdivě a úplně uvést veškerý majetek větší hodnoty, byť je tento majetek předmětem výkonu rozhodnutí nebo exekuce, a případně doplnit, na základě jakého rozhodnutí, na základě jakého titulu, a pro jakou výši dlužné částky, s ním nemůže disponovat. Z údajů uvedených v prohlášení tak lze dovodit, že stěžovatel má majetek větší hodnoty, avšak stěžovatel neuvedl, o jaký konkrétní majetek se jedná. Nevěrohodností či neúplností tvrzení stěžovatele o existenci předpokladů pro osvobození od soudních poplatků se zdejší soud již dříve zabýval a dospěl k závěru, že tato okolnost vylučuje, aby bylo žádosti vyhověno (viz rozsudek ze dne 26. 8. 2009, č. j. 1 As 39/2009 - 88, publ. pod č. 1962/2010 Sb. NSS). Krajský soud tedy postupoval správně, pokud takové žádosti nevyhověl.

[13] Nutno podotknout, že krajský soud přitom nespolehal pouze na vyplnění formuláře o osobních, majetkových a výdělkových poměrech, nýbrž pokusil se potřebné informace shromáždit i z jiných podání stěžovatele (přílohy doložené stěžovatelem v řízení vedeném u krajského soudu pod sp. 59 Af 20/2020). Postupoval tedy v souladu s rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 9. 2008, č. j. 4 Ads 90/2008 - 130 (k tomu srov. také usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 24. 8. 2010, č. j. 1 As 23/2009 - 95, publ. pod č. 2163/2011 Sb. NSS). Ani tímto způsobem však nedospěl ke komplexní představě o majetkových poměrech stěžovatele.

[14] Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že krajský soud rozhodl o neosvobození stěžovatele od soudních poplatků v souladu se zákonem.

[15] Vzhledem k tomu, že stěžovatel nesplnil základní předpoklad pro osvobození od soudních poplatků, nemohl mu být ani ustanoven zástupce pro řízení o žalobě (§ 35 odst. 10 s. ř. s.). V řízení o žalobě nadto není zastoupení advokátem povinné (pro úplnost srov. např.

rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 9. 2015, č. j. 1 As 197/2015 - 19). Krajský soud tedy nepochybil tím, že stěžovateli neustanovil zástupce z řad advokátů.

[16] S poukazem na shora uvedené důvody Nejvyšší správní soud zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[17] Nejvyšší správní soud nerozhodoval o návrhu stěžovatele na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, protože o tomto mimořádném opravném prostředku bylo rozhodnuto bez zbytečného prodlení po nezbytném poučení účastníků řízení a obstarání dalších podkladů nutných pro rozhodnutí, čímž odpadl důvod návrhu.

[18] Soud rozhodl o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože mu v řízení o kasační stížnosti nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. února 2021

Mgr. David Hipšr
předseda senátu